

DIRECTIEVERSLAG 2020

STICHTING NATIONAAL JENEVERMUSEUM SCHIEDAM

Maart 2021
Peter Elderman
Directeur ad interim
Stichting Nationaal Jenevermuseum Schiedam

INLEIDING

Voor u ligt het directieverslag 2020 van Stichting Nationaal Jenevermuseum Schiedam (verder te noemen Jenevermuseum).

Dit directieverslag beschrijft hoe het het Jenevermuseum is vergaan in een bijzonder jaar in de Nederlandse geschiedenis. Covid-19 heeft vanaf half maart 2020 het leven op alle gebieden zo goed als stil gelegd. We werden voor het eerst in ons bestaan geconfronteerd met een lockdown. Daarna mochten we in aangepaste vorm open en we eindigden het jaar weer in lockdown, die ook in 2021 nog lange tijd het beeld zal bepalen.

Om maar gelijk met de deur in huis te vallen. Het afgelopen jaar was een dramatisch jaar voor het Jenevermuseum. Vele zaken konden vanwege Covid-19 geen doorgang vinden of moesten op een andere manier worden opgezet.

Op last van de overheid waren het Jenevermuseum en Molen de Walvisch, net als alle andere musea in Nederland, een groot aantal maanden gesloten voor het publiek dan wel beperkt toegankelijk.

Het aantal bezoekers liep als gevolg van de 2 lockdowns en de strenge Corona-maatregelen drastisch terug tot een kwart van het normale aantal.

Dit alles vergde een grote flexibiliteit van de organisatie. Nieuwe wegen werden ingeslagen om toch het publiek te kunnen bereiken.

Een groot woord van dank gaat uit naar alle medewerkers, vrijwilligers en bestuur. Dankzij hun flexibiliteit en positiviteit hebben we ondanks alle beperkende maatregelen een aantal mooie activiteiten kunnen organiseren. Door de aanpassingen die we hebben moeten doen creatief te benaderen, hebben we onze kwaliteit weten te behouden. De bezoekers die we tussen de lockdowns hebben mogen ontvangen waren onverminderd enthousiast over het museum en de toegepaste aanpassingen.

Ondanks alle ontwikkelingen sluiten we dit boekjaar af met een klein verlies van rond de 12.166,- (zie bijlage 1). Dat het verlies zo klein is, is te danken aan de steunmaatregelen van de rijksoverheid (NOW, TOG, TVL), de beleidsmaatregel Covid-19 van gemeente Schiedam en bijdragen vanuit het KickStartCultuurfonds en het Mondriaanfonds.

Zonder de genereuze bijdragen van overheid en de hiervoor genoemde organisaties zou 2020 voor het Jenevermuseum geëindigd zijn met een groot verlies van tenminste € 100.000,-.

Het behoeft geen betoog dat onze dank hiervoor groot is, want het betekent een redelijke uitgangspositie voor ons museum in het jaar 2021, waar ongetwijfeld nog veel tegenslagen te overwinnen zijn en een nieuwe koers moet worden ingezet.

Peter Elderman,
Directeur a.i.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2	VOORRADEN	14
		DEBITEUREN/CREDITEUREN	14
		PROJECTEN	14
INHOUDSOPGAVE	3	EVENEMENTEN	15
ORGANISATIE	4	EDUCATIE	17
DOELSTELLING	4	TENTOONSTELLINGEN	17
KERNACTIVITEITEN	4	MUSEUMMOLEN DE WALVISCH	18
PUBLIEKSLOCATIES	4	COLLECTIES	19
MUSEUMMOLEN	4	DE COLLECTIE	19
JENEVERMUSEUM	5	MUSEUMBEZOEK	20
BRANDERIJ DE GEKROONDE BRANDERSKETEL	5	DOELSTELLING 1: HET VERGROTEN VAN DE TOENAME VAN ACTIEF MUSEUMBEZOEK OP LOCATIE	20
BEDRIJFSVOERING	5	MUSEUMKWARTIER	22
MUSEUMREGISTRATIE	5	DOELSTELLING 2: VERSTERKING POSITIONERING VAN HET MUSEUMKWARTIER	22
MUSEANA	6	BEKENDHEID EN WAARDERING	23
GOVERNANCE CODE CULTUUR	6	DOELSTELLING 3: VERGROTEN BEKENDHEID EN WAARDERING	23
BESTUUR EN DIRECTIE	6	MERK SCHIEDAM	25
CULTUREEL ONDERNEMERSCHAP	7	DOELSTELLING 4: VERSTERKEN PROFILERING VAN HET MERK SCHIEDAM	25
PERSONELE ZAKEN	8	CULTUREEL ONDERNEMERSCHAP	25
ORGANIGRAM	8	DOELSTELLING 5: HANDELEN ALS CULTUREEL ONDERNEMER	25
MEDEWERKERS	9	BIJLAGE 1: CIJFERS 2020	27
VRIJWILLIGERS	10		
STAGIAIRES	10		
FINANCIËN	11		
BEGROTING EN RESULTAAT 2020	11		
KOSTEN EN BATEN	12		
LASTEN	12		
ALGEMENE KOSTEN	13		
SPONSORING EN SUBSIDIES	13		

ORGANISATIE

Het Nationaal Jenevermuseum Schiedam bestaat uit Museummolen De Walvisch, Jenevermuseum en Branderij De Gekroonde Brandersketel. De drie locaties vertellen samen het verhaal van jenever. Het Nationaal Jenevermuseum organiseert regelmatig activiteiten en werkt daarbij samen met diverse partners. Ook fungeert het als jeneverexpertisecentrum. Het Nationaal Jenevermuseum heeft een klein aantal mensen in dienst en mag daarnaast rekenen op de steun van vele enthousiaste vrijwilligers.

Doelstelling

Stichting Nationaal Jenevermuseum Schiedam wil haar publiek op een bijzondere, veelzijdige en verrassende manier informeren over alle soorten jenever-erfgoed (cultureel, historisch, industrieel en immaterieel). De stad Schiedam speelt daarin als jenever-hoofdstad van de wereld een zeer grote rol. 'Beleving' is daarbij het toverwoord.

Kernactiviteiten

Het in stand houden en uitdragen van de kennis en vaardigheid van het stoken van moutwijn volgens de 'Oud Hollandsche Methode'.

Deze methode was tot ongeveer 1880 de enige manier waarop er in Schiedam moutwijn werd gestookt. Moutwijn was de basis voor een jenever, een bitter, of een likeur. De Schiedamse moutwijn was de basis voor de jenever die de hele wereld veroverde en bekend stond onder de naam 'Schiedam'. De werkende branderij van het Jenevermuseum is de enige ter wereld die nog moutwijn maakt volgens deze methode. Alle andere branderijen maken jenever volgens een jonger procedé.

Het ondersteunen en uitdragen van het historische jeneverimago van Schiedam.

Dit betreft niet alleen het drankje en de wijze waarop het gemaakt werd, maar vooral ook de historische en culturele betekenis die jenever (in de breedste betekenis) had voor de stad Schiedam, voor de omgeving van de stad en in een groter geheel gezien, voor het hele land. Het Jenevermuseum streeft ernaar de beleving van jenever te verbreden en te verlengen en wil daar niet alleen de locatie van het museum zelf voor inzetten, maar maakt graag gebruik van de gelegenheid om het hele jeneverdecor van Schiedam in te zetten.

Het verzamelen, conserveren, bestuderen en tonen van informatie en materiaal van de rijke jeneverhistorie van Nederland (waarvan het leeuwendeel afkomstig is uit Schiedam). In Museummolen De Walvisch belichten we de jenevergeschiedenis ook vanuit de molen, zodat er een logische koppeling ontstaat met de rest van het verhaal. Uiteraard besteden we daar ook meer aandacht aan de achtergronden en werking van de molens zelf.

Publiekslocaties

Museummolen

Het molenmuseum, opgericht in 1992, is sinds 2018 gehuisvest in Molen De Walvisch. Het is een hedendaags bezoekerscentrum waar bezoekers meer kunnen leren over de Schiedamse molens, hun rol in de jeneverindustrie en de werking van een korenmolen. Op de balie van de molen kunnen de bezoekers genieten van het prachtige uitzicht vanaf een van de hoogste molens ter wereld. Na afloop kunnen ze een molensouvenir kopen in de museumwinkel, een in Schiedam gemalen meelproduct uitzoeken bij de molenwinkel van Stichting De Schiedamse Molens en genieten van goede koffie met molenkoek.

Ooit stonden er meer dan dertig molens in de stad. Het merendeel, de brandersmolens, maalde graan voor de branders, die moutwijn stookten voor de jeneverindustrie. Om binnen de bebouwing voldoende wind te vangen, en voor een grotere opslag- en productiecapaciteit, groeiden de molens uit tot de hoogste ter wereld. Nog altijd zijn de vijf

overgebleven reuzen uit die tijd karakteristiek voor de stad. Molen De Walvisch (1794) dankt zijn naam via de tegenovergelegen Walvisstraat aan de Groenlandse walvisvaart, waar ook Schiedamse vissers bij betrokken waren. In deze jaren groeide het afzetgebied voor de moutwijn en de jenever. Vandaar dat er behoefte was om een nieuwe molen te bouwen. In 1928 is de molen overgedragen aan Vereniging De Hollandsche Molen.

Jenevermuseum

Het Jenevermuseum ligt in het hart van brandersstad Schiedam, aan de prachtige Lange Haven. Sinds 1996 is het museum gevestigd in de voormalige branderij en distilleerderij van P. Melchers. Het Jenevermuseum wordt geëxploiteerd door Stichting Nationaal Jenevermuseum Schiedam. Het pand aan de Lange Haven is eigendom van Stichting De Gekroonde Brandersketel. De huidige werkende branderij van het museum draagt dezelfde naam.

Bij een bezoek aan het Jenevermuseum stapt de bezoeker letterlijk in de wereld van de jeneverindustrie. In het museum wordt de ontstaansgeschiedenis van jenever verteld: van medicinaal drankje tot hippe gin, de export en de rol van de VOC en de invloed die jenever uitoefende op de glasindustrie en de grafische sector. Veel bijzondere etiketten en affiches zijn bewaard gebleven.

Het Jenevermuseum biedt verschillende activiteiten zoals de uitleg in de branderij, rondleidingen, workshops en proeverijen. Regelmatig vinden er lezingen of bijzondere evenementen plaats.

Branderij De Gekroonde Brandersketel

In de historische branderij 'De Gekroonde Brandersketel' wordt met veel passie ambachtelijke moutwijnjenever gestookt volgens een recept uit 1700. In branderijen zoals deze werd de bijzondere geschiedenis van de stad geschreven. Tijdens de hoogtijdagen waren er bijna 400 in het centrum van Schiedam.

In de branderij kan de bezoeker zien en ruiken hoe jenever volgens de 'Oudhollandse' methode wordt gestookt. Er staat een historische opstelling met enorme beslagbakken, koelvaten en koperen distilleerketels. De bezoeker krijgt hierdoor een duidelijk beeld van de branderijen uit de bloeitijd van de jeneverindustrie. Regelmatig zijn de stokers aan het werk te zien. Zij vertellen bevlogen over hun ambacht en geven graag demonstraties. Ook zijn er diverse workshops te volgen. Dagelijks wordt op gezette tijden een uitleg in de Branderij gegeven.

Ook is het mogelijk een proeverij van moutwijn, moutwijnjenever en een speciale editie te doen. Hierbij geven onze medewerkers een uitgebreide uitleg over de producten. Uiteraard zijn deze producten ook te koop in de slijterij van het Jenevermuseum.

In de slijterij van het Jenevermuseum verkopen we moutwijn en jenevers met de naam 'Old Schiedam'. Die worden allemaal gemaakt in onze eigen Branderij. Een aantal soorten is vast verkrijgbaar, maar er zijn ook diverse speciale uitgaves, zoals de Branderswijn. Daarnaast verkopen we jenevers en gins van Schiedamse en een aantal kleine, nieuwe distillateurs. Een aantal van deze producten is gemaakt zijn op basis van onze moutwijn.

BEDRIJFSVOERING

Museumregistratie

Sinds 2014 is het Jenevermuseum opgenomen in het Museumregister. Het Museumregister is een register van museale instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum. Deze criteria zijn samengevat in de Museumnorm.

Het beheer van het Museumregister wordt uitgevoerd door de onafhankelijke Stichting Museumregister Nederland. Het doel van museumregistratie is het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea ten behoeve van het

verantwoord beheer van het museale erfgoed in Nederland. Periodiek wordt getoetst of het museum nog aan de criteria voldoet.

Museana

Het Jenevermuseum vult jaarlijks de vragenlijst van Museana in. Sinds 2007 worden de Museumcijfers in samenwerking met de Museumvereniging verzameld door het Museum Analyse Systeem (Museana). Dit benchmarksysteem bevat onder meer tentoonstellings- en bezoekersgegevens en informatie over personeel en financiën. Daarnaast zijn ook demografische gegevens met betrekking tot bevolking en huishoudens toegevoegd, zowel op het niveau van de vestigingsgemeente, de omliggende regio als van heel Nederland. Als lid van de Museumvereniging kan het Jenevermuseum gratis deelnemen aan Museana. Op basis van de gegevens wordt jaarlijks de publicatie Museumcijfers uitgegeven met daarin de belangrijkste cijfers over de Nederlandse museumsector.

Governance Code Cultuur

Het Jenevermuseum Schiedam volgt de regels van de Governance Code Cultuur. Het bestuur wordt door de directie jaarlijks op de hoogte gesteld van de eventuele aanpassingen binnen de Code. Zie: www.governancecodecultuur.nl/

Er is bewust gekozen voor het besturingsmodel "bestuur-model". Het directiereglement is op basis van de Code opgesteld.

De bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstrengeling:

Een lid van het bestuur

- treedt niet in concurrentie met de organisatie;
- neemt van de organisatie geen schenkingen aan of bedingt deze voor zichzelf of zijn naasten;
- verschaft zichzelf geen ongerechtvaardigd voordeel ten laste van de organisatie;
- benut geen zakelijke kansen die de organisatie toekomen voor zichzelf of zijn naasten;
- neemt niet deel aan discussie en besluitvorming over zaken waarin hij een tegenstrijdig belang heeft.

Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.

Bestuur en directie

De inzet van de bestuursleden is geheel onbezoldigd.

In 2020 waren er geen wijzigingen in het bestuur. De samenstelling was:

- Voorzitter: Joop Daalmeijer
- Penningmeester: Remy de Kuyper
- Secretaris: Jan Franken
- Algemeen lid: Johan de Koster

Tot 1 december 2020 was Marjolein Beumer uitvoerend directeur. Vanaf 1 december 2020 zijn de taken ad interim overgenomen door Peter Elderman.

Bestuurslid	Datum aanstelling	Datum aftreden	Herkiesbaar tot
Joop Daalmeijer	1-1-2016	1-1-2024	nvt
Remy de Kuyper	1-1-2019	1-1-2023	1-1-2027
Jan Franken	1-1-2015	1-1-2023	nvt
Johan de Koster	1-4-2015	1-4-2023	nvt

De zittingstermijn is 4 jaar, eenmaal voor dezelfde duur herkiesbaar.

Cultureel ondernemerschap

Het Jenevermuseum streeft naar een effectieve en transparante vorm van cultureel ondernemerschap.

In het businessmodel van het museum verwerft het museum inkomsten via dienstverlening en productverkoop (merchandising) binnen vier domeinen:

- Levering van tegenprestaties en nakomen van prestatieafspraken richting gemeente Schiedam, zoals binnen de overeenkomst voor de jaarlijkse exploitatiesubsidie wordt vastgelegd.
- Levering van diensten (in de vorm van tentoonstellingen, activiteiten, manifestaties en overige dienstverlening) aan bezoekers van het Jenevermuseum, Branderij en de Museummolen.
- Levering van tegenprestaties en/of diensten (o.a. communicatie en goodwill) aan overige publieke en private partijen die daartoe sponsorgelden, donaties, of marktconforme vergoedingen betalen.
- Levering van producten, zoals in de Branderij geproduceerde moutwijn en jenevers, aan afnemers die daartoe marktconforme vergoedingen betalen.

In het verlengde van deze vormen van cultureel ondernemerschap stelt het museum zich alert en proactief op bij het zoeken van donaties, sponsor- en projectgelden van commerciële en ideële partijen en (cultuur)fondsen.

Bij de verdere ontwikkeling van het cultureel ondernemerschap fungeert het bestuur van de stichting mede als 'linking' pin naar met name de jeneverbranche.

Personele zaken

Organigram

bestuur	aantal
voorzitter	1
penningmeester	1
secretaris	1
algemeen bestuurslid	1
	4

directie	fte
directeur	0,89
Totaal	0,89

Medewerkers	FTE
Bedrijfsvoering administratie	1,00
Collectiebeheer	0,72
Coördinatie vrijwilligers	0,11
Evenementen	0,33
Floormanager JM	1,17
Molenaar	0,14
Museumdocenten	0,01
Project digitalisering	0,56
Receptie JM	1,15
Receptie WV	1,17
Relatiebeheer	0,44
Schoonmaak	0,83
Stoker	0,67
Technische dienst	0,58
Web- en tekstredactie	0,6
Totaal	8,94

vrijwilligers	aantal
Technische dienst	3
Collectiebeheer	7
Stoker	4
Gastheer/vrouw	3
Gids/museumdocent	3
Overig	3
Totaal	23

Medewerkers

CAO

Het Jenevermuseum volgt de Museum cao.

Personeelsbestand

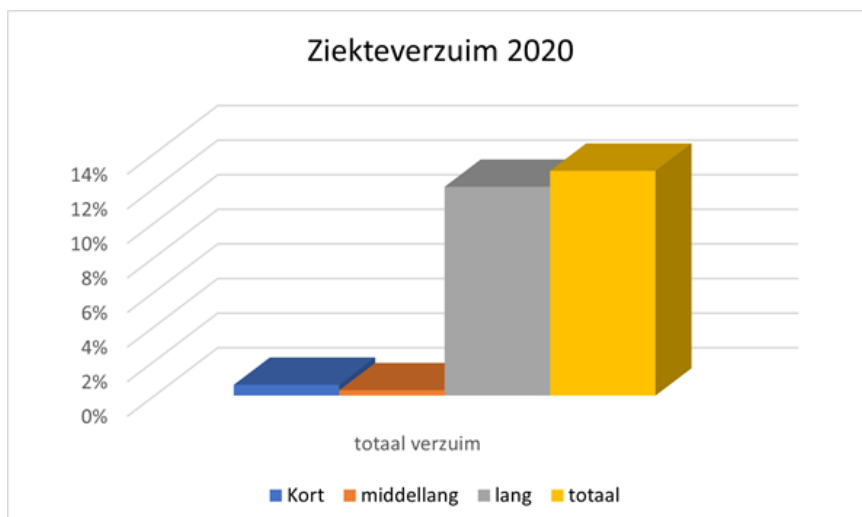
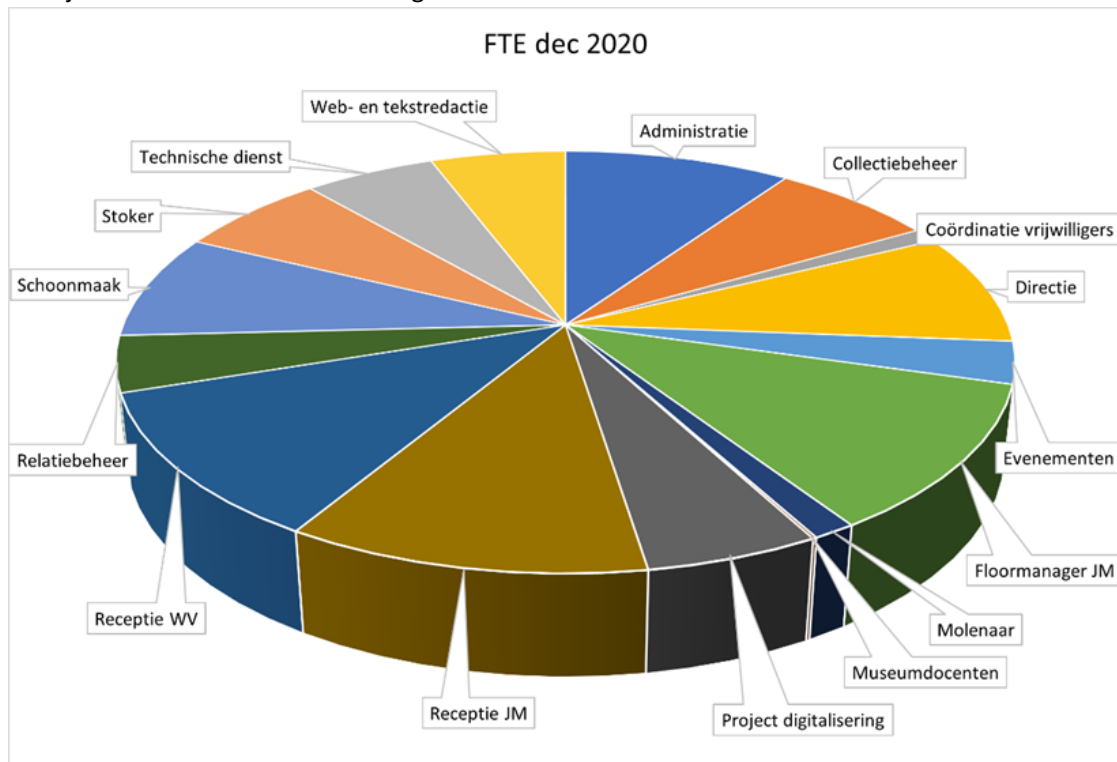
Eind 2020 bestond het personeelsbestand van het Jenevermuseum uit 9,83 fte, verdeeld over 18 personen.

Ziekteverzuim

In 2020 was het totale ziekteverzuim 13%. Hiervan was 0,62 % kort, 0,13 % middellang en 12,7 % lang verzuim. De oorzaak van het hoge lang verzuim was niet werk gerelateerd.

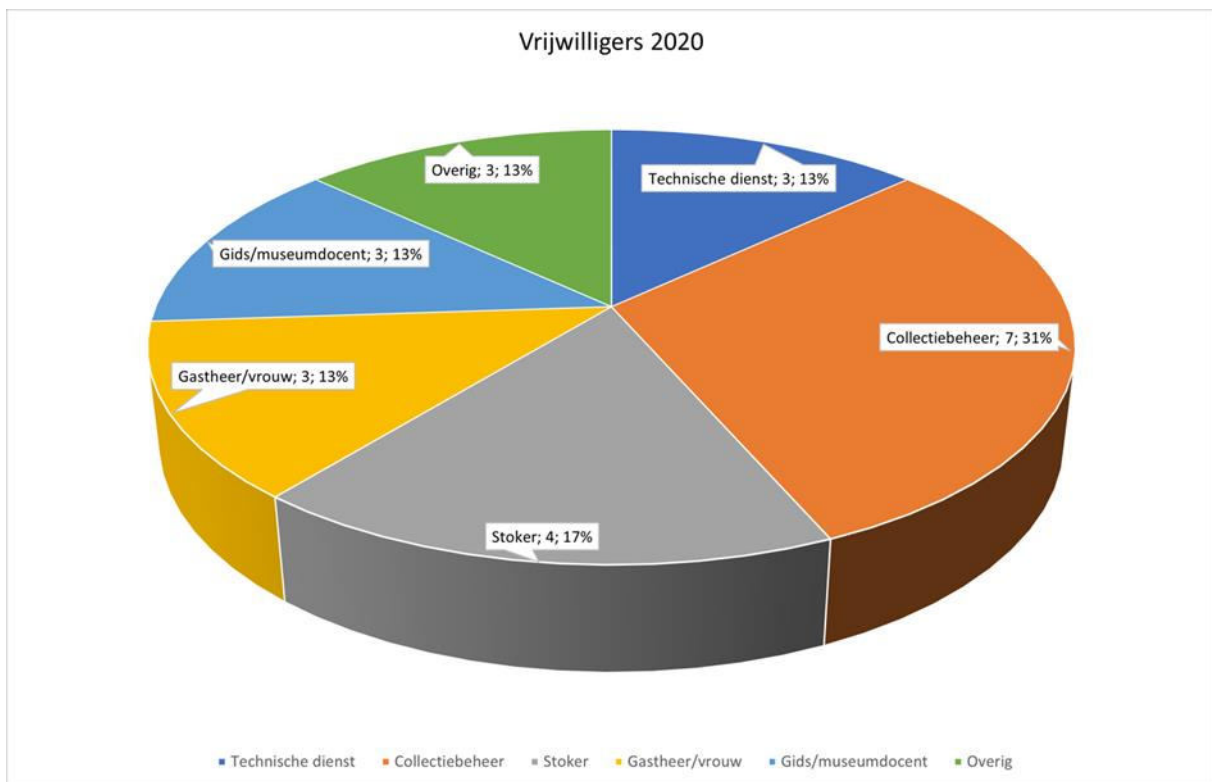
Personeelsmutaties

In 2019 zijn er 3 medewerkers in dienst getreden en 4 uit dienst.

Vrijwilligers

In 2020 hadden we 23 vrijwilligers met verschillende taken.

Stagiaires

Het Jenevermuseum is een officieel 'Erkend Leerbedrijf'. Dat houdt in dat we stageplekken beschikbaar mogen stellen aan mbo-studenten. Daarnaast hebben we jaarlijks hbo-studenten van diverse opleidingen.

In 2020 hadden we geen mbo-stagiaires, maar wel een hbo-stagiaire. Hij heeft zich voornamelijk bezig gehouden met ondersteuning bij het inrichten van de nieuwe wisselexpositiezaal

Financiën

Begroting en resultaat 2020

Meerjarenbegroting

De begroting 2020 is vastgesteld in de meerjarenbegroting zoals opgesteld in 2016. Ieder jaar wordt deze begroting aangepast aan de hand van resultaten van het voorgaande jaar en de prognose van het betreffende jaar.

Werkbudget

De definitieve begroting is het daadwerkelijke werkbudget voor het betreffende jaar, zoals gefiatteerd door het bestuur. Op basis van de cijfers van de eerste drie kwartalen van 2019 is de begroting voor 2020 aangepast. De te verwachten hogere inkomsten waren gereserveerd voor de salariskosten (€ 10.000 i.v.m. loonsverhoging volgens CAO) en onderhoudskosten (€ 15.000) voor het pand. De verwachting was dat 2020 met een licht positief resultaat afgesloten zou worden.

Voorraad branderij

In 2019 is de kostprijs van de voorraden geherwaardeerd. De hogere waarde van de voorraad is niet liquide en zal in de komende jaren effect hebben op de inkomsten.

Bestemmingsreserve wisselexpo

In 2020 is in de voormalige kantoorvleugel de wisselexpositiereeks gerealiseerd. Het ontwerp, technische uitwerking en offertetraject was al in 2019 afgerond. Hiermee is een investering van €55.000 gemoeid. Dit wordt geheel uit eigen middelen (lasten activiteiten) gefinancierd en afgeschreven over 5 jaar. Uit het budget van 2019 was € 15.000 gereserveerd, waarvoor de facturen in 2020 binnen zijn gekomen.

Reserve groot onderhoud

In 2020 is de Bestemmingsreserve groot onderhoud verhoogd naar 70.357. Dit is bestemd voor in de toekomst noodzakelijke uitgaven\investeringen, die niet uit de reguliere begroting gedekt kunnen worden. De nadere onderbouwing voor het totaal benodigde bedrag zou begin 2020 worden uitgewerkt om inzichtelijk te maken tot welke hoogte deze reserve nodig is. Dit is verzet naar 2021.

2020	Begroting	Resultaat
Netto baten	314.000	138.103
Directe kosten	87.000	63.562
Brutomarge (baten-kosten)	227.000	74.541
Subsidie+sponsoring	569.300	687.416
Totale baten	796.300	761.957
Totaal lasten	796.300	774.123
Resultaat	0	-12.166

Kosten en baten

Ten opzichte van de begrote marge is er in totaal een verschil van bijna 130.000. Dit is het gevolg van de Covid-19.

2020	Baten resultaat	Baten begroot	Kosten resultaat	Kosten begroot	Marge	Marge begroot
JM Entrée	35.996	80.000	4.673	6.500	31.323	73.500
JM Arrangementen	1.769	40.000	587	15.000	1.181	25.000
JM Rondleidingen	273		243		30	
JM Proeverijen	10.184		3.903		6.281	
JM Educatie	169				169	
JM Locatieverhuur	516				516	
JM Winkel	2.188	5.000	1.850	5.000	338	
JM Overige opbrengsten	4.727	2.000	-		4.727	2.000
Escaperoom	7.673	2.500	191	1.000	7.482	1.500
Branderij	22.830	30.000	13.483	30.000	9.347	
Slijterij	42.809	70.000	34.271	0	8.538	70.000
WV Entrée	903	30.000		2.000	903	28.000
WV Winkel	1.461	5.000	667	6.000	795	-1.000
WV Arrangementen	967		18		949	
WV Rondleidingen	91				91	
WV Horeca	860	5.000	1.234	2.500	-374	2.500
WV Educatie	555				555	
WV Locatieverhuur	131				131	
WV Overige opbrengsten		2.000	2.441		-2.441	2.000
Corona	4.000				4.000	
Totalen	138.103	271.500	63.562	68.000	74.540	203.500

Lasten

Salarissen

Het totaal aan salariskosten valt lager uit dan begroot. Dit heeft te maken met de NOW-subsidie van de rijksoverheid.

Algemene kosten

Voor het coronaproof maken van het Jenevermuseum zijn veel extra kosten gemaakt. Die komen grotendeels voor eigen rekening. In juli 2020 werd bekend gemaakt dat musea aanspraak konden maken op het KickStartCultuurfonds. De kosten voor het coronaproof maken en weer veilig opengaan van Molen De Walvisch konden we hieruit betalen.

2020	Begroting	Resultaat
Salarissen	425.000	390.658 *
Overige personeelskosten	50.000	36.147
Afschrijvingskosten	20.000	27.332
Huisvestingskosten	160.000	165.313
Kantoorkosten	10.000	1.670
Verkoopkosten	30.000	36.191
Tentoonstellingen en evenementen	37.500	51.497 **
Collectiebeheer	15.000	10.901
Algemene kosten	25.000	50.424
Totale lasten	772.500	770.133

* Hierin is 71.119,- NOW subsidie verwerkt

** vaste opstelling, wisseltentoonstellingen, evenementen, ontwikkeling educatie

Sponsoring en subsidies

Het museum is grotendeels afhankelijk van de budgetsubsidie van Gemeente Schiedam en sponsoring uit de jeneverbranche.

Sponsoring depot

Het Jenevermuseum heeft een bijzondere samenwerking met Distilleerderij De Kuyper: het depot van het museum bevindt zich op het fabrieksterrein. Daar heeft het museum de beschikking over drie depotruimtes en een 'state of the art' klimaatkast voor de kwetsbaardere onderdelen van de collectie.

Donaties

Het museum ontving in 2020 financiële ondersteuning van:

- Nolet distillery
- Distilleerderij De Kuyper
- Hooghoudt Distillery
- Fam. Hasekamp
- En een aantal particulieren na een oproep via Facebook.

In 2019 is aan het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. een lening gevraagd van 23.500,- voor de wisselexpositieruimte. Deze is met dank aan het fonds in 2020 omgezet in een gift.

2020	Begroting	Resultaat
Subsidie Gemeente Schiedam	535.000	533.806
Sponsoring en donaties	21.000	45.462 *
Sponsoring Branche Depot De Kuyper	13.300	13.330
Totaal sponsoring en subsidies	569.300	592.598

* incl. de in gift omgezette lening

Voorraden

Winkels, horeca en slijterij

De voorraden van de museumwinkels en horeca worden twee keer per jaar geteld. Die van de slijterij worden maandelijks geteld. Het streven is de voorraden niet te ver op te laten lopen en alleen in te kopen wat we binnen een aantal maanden kunnen verkopen. Dit voorkomt grote investeringen. Ook nemen de voorraden minder ruimte in beslag wat een voordeel is gezien de beperkte opslagcapaciteit in onze musea.

Branderij

Ook de voorraden van de branderij worden maandelijks geteld. Per maand wordt berekend hoeveel accijns er moet worden afgedragen.

Voorraden	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Branderij	92.713	155.884	176.309
Slijterij	6.413	4.507	3.807
Winkel WV	2.447	1.985	2.101
Horeca WV	567	426	80
Winkel JM	4.794	6.083	6.643
Horeca JM	947	574	625
Totalen	107.881	169.459	189.565

Debiteuren/crediteuren

In 2020 waren er geen bijzonderheden op het gebied van crediteuren en debiteuren.

Projecten

Projecten worden los van de basisbegroting afgehandeld. Ze lopen vaak door over meerdere jaren en de financiering bestaat uit externe gelden, zoals subsidies, fondsen en sponsoring en een eigen bijdrage van het Jenevermuseum in natura of cash. Alle projecten starten met een projectplan en worden afgerond met een eindrapportage, inclusief financiële verantwoording.

Lopende projecten	toegezegd	ontvangen	nog tegoed	Opmerkingen
Hoogstraat-project	10.000	10.000	0	Een deel van de herinrichting van het Jenevermuseum in 2018 is bestemd voor de Hoogstraat
Jeneverfestival	7.600	7.600	0	
WikiSchiedam	34.000	34.000		De Groot Fonds, Fonds Schiedam Vlaardingen e.o., gemeente Schiedam en eigen bijdrage
Brandveiligheid vatenopslag	30.000	27.000	3.000	Begin 2020 is de eindverantwoording opgestuurd naar Gemeente Schiedam
Digitalisering miniaturencollectie B.J. de Jongh	8.585 PBCF 2.500 FSVe.o. 1.000 DGF Totaal 12.085	0		Dit jaar is gestart met het digitaliseren van 5.500 miniatuurflesjes. Een financiële bijdrage is toegezegd door het VSB-Fonds, Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. en het De Groot Fonds.

Evenementen

Nieuwjaarsbijeenkomst 2020

Op zondagmiddag 12 januari werd tijdens de zeer geslaagde en goed bezochte Nieuwjaarsbijeenkomst geproost op een voorspoedig en vruchtbaar 2020. De bijeenkomst was een co-productie het Nationaal Jenevermuseum en van de Vrienden van het Jenevermuseum. Ook het Jenevergilde Het Gulden Glaasje en het Zakkendragersgilde Anthonis deden een duit in het zakje. Er kwam veel lof voor deze brede samenwerking.

Van gemeentelijke zijde was burgemeester Cor Lamers langdurig aanwezig. Het was goed om weer te kunnen constateren dat zowel hij als de Vrienden een warm hart het museum een warm hart toedragen. Ook Duncan Ruseler, de wethouder van Cultuur, kwam polshoogte nemen.

Ginfever

Op 9 mei werd het evenement Ginfever afgelast vanwege de Covid-19 maatregelen. De teleurstelling daarover was groot bij het Jenevermuseum. Niet alleen telt het intieme festival veel terugkerende fans, ook is GinFever het moment om het zonnige seizoen in te wijden. Daarom is er gekeken naar de mogelijkheden voor een nieuwe datum, maar helaas waren daarvoor geen opties aanwezig en moest het reeds door bezoekers gestorte geld worden terug gestort.

Jeneverfestival@home

Op zaterdag 12 september vond de speciale editie van het Jeneverfestival plaats: Jeneverfestival@Home. Dit jaar niet een evenement in de Havenkerk en het Jenevermuseum, maar vanaf de panoramazolder van Museummolen de Walvisch. Het programma bestond uit een vier uur durende livestream. met daarin: 4 tastings: Moutwijn, Jenever, Kopstoot en een thema tasting. De deelnemers konden vanuit huis genieten van jenever- en gin-tastings, cocktailworkshops, muziek, lekkere hapjes en een rijk stuk historie van de jeneverbranche. In de stad zijn op verschillende locaties pre- en afterparty's gehouden, uiteraard binnen de gestelde coronamaatregelen op dat moment. Omdat een online-evenement voor ons nieuw was was het moeilijk in te schatten hoeveel kaarten daarvoor verkocht zouden gaan worden. Voor een ticket ontvinge de deelnemers een proefpakket voor 2 personen. Het Jeneverfestival@Home focust op ons ideale bezoekersprofiel, zodat we die bezoekers een optimale festivalbeleving kunnen bieden. De organisatie focust zich sterk op het zorgen voor een laagdrempelig festival, voor zowel de bezoeker als de distillateurs. Dit vertaalt zich in drie doelgroepen.

Levensgenieters

- Geïnteresseerd in de achtergrond van jenever en gin, cultuur en houden van lekker eten.
- alle leeftijden (18+)
- regionaal, nationaal, internationaal

Schiedammers

- (jong)volwassenen (20-45 jaar)
- Schiedamse jeneverliefhebbers (45+)
- 'Oudere' levensgenieters (65+)

Overige specifieke doelgroepen

- vakmatig geïnteresseerden en vertegenwoordigers van de Nederlandse gedistilleerdebranche, slijterijen, horeca, food

- mensen die iets met het museum hebben en het museum een warm hart toedragen. Denk hierbij aan de grote groep Vrienden van het Jenevermuseum, leden van gildes, donateurs etc.
- buitenlandse distillateurs en gildes uit onder andere Hasselt en Londen.
- burgemeester en wethouders van bevriende steden, zoals Delft, Rotterdam, Den Haag en Hasselt
- Vertegenwoordigers van touroperators, media, toerisme

Bruisend programma

Bij het Jeneverfestival@home 2020 waren zowel bekende namen met hun meest excellente jenever als micro-distillateurs aanwezig. De eerste grote naam is Distilleerderij Hooghoudt die de 100% moutwijn, de RAW Genever, én de Single Grain moutwijn laat proeven. Ook wordt de ontwikkeling van de kopstoot 2.0 belicht aan de hand van een kopstootproeverij. Deze tasting werd gegeven door Heleen Huis van Bierhuis de Klomp te Delft.

Deelnemende distillateurs

Zonder distillateurs is er geen Jeneverfestival@home. De deelnemende distillateurs waren:

• The-Stillery	• Rutte
• Herman Jansen Beverages Nederland B.V.	• Jenevermuseum Duivelsgeluk
• Familiedistilleerderij Hooghoudt	• Nolet Distillery
• Delfts Zwart Bierhuis De Klomp	• Bandoeng 22
• A brand new day	• Jopen / Gospel Spirits
• De Kuyper Royal Distillers	• Dutch courage
	• Bokma

De livestream van Jeneverfestival@Home 2020 werd uitgezonden vanaf de Panoramazolder van Museummolen de Walvisch. De overige locaties van het Jenevermuseum werden via filmpjes belicht.

Stokersfestival@home 2020

Op 12 december volgde de Stokersproeverij@home via Zoom. Rutger Vismans, hoofdstoker van het Nationaal Jenevermuseum nam meer dan 100 deelnemers mee in de sfeervolle omgeving van de branderij in een ontdekkingstocht naar diverse kleine distillateurs.

Samen met Rutger konden de deelnemers negen verschillende verrassende producten van kleinschalige startende distillateurs proeven. De distillateurs kregen op dit festival een podium om te praten over hun eigen product.

De deelnemende distilleerderijen (en hun producten) aan het Stokersfestival waren:

• Stokerij Klopman - Doornroosje (sloe gin)	• Cley - Cley 58% whisky
• Ev@ Oude Klare	• Stokerij Vismans - Moutwijn jenever
• Zaanshine Distilleerderij - Geneviere de Zaan	• De Gekroonde Brandersketel - Branderswijn 2020
• The Dutch Microdistillery - Blue Bomb Gin	• De Gekroonde Brandersketel – Duivelsgeluk
• Twentse ketels - Squaremountains	

Omdat de belangstelling groot was is besloten om in 2021 door te gaan met digitale proeverijen. De opgenomen livestreams zijn tot op heden nog te zien via de website van het Jenevermuseum.

Educatie

In 2020 hebben het Jenevermuseum en Museummolen De Walvisch helaas weinig leerlingen kunnen ontvangen. Normaliter volgen leerlingen van groep 5 t/m 8 lessen en excursies en maken zo kennis met de geschiedenis van Schiedam als brandersstad. Een doorgaande leerlijn waarmee scholen zich vier jaar lang verzekeren van op elkaar aansluitende excursies.

Erfgoededucatie versterkt de band met de stad en haar historie. In 2020 zijn er dankzij middelen van een aantal fondsen nieuwe educatiemiddelen toegevoegd aan de leerlijn voor het basisonderwijs in molen De Walvisch. Zo is er een memoryspel aan het educatieprogramma toegevoegd ten behoeve van basisschooleducatie. Verder is er een speurtocht door de historische binnenstad gemaakt die speciaal op gezinnen gericht is. De speurtochten zijn gratis af te halen in het Jenevermuseum en zijn juist in de tijden van lockdown leuk om buiten veilig activiteiten te kunnen ondernemen.

In februari 2020 is er in museummolen De Walvisch een kleurwedstrijd gehouden voor kinderen tot en met 12 jaar. Hier deden in totaal 40 kinderen aan mee. Aan de deelname was een bezoek aan de molen inclusief uitleg van de molenaar verbonden. De reacties van zowel ouders als kinderen waren positief. Uitgangspunt is dit vaker te organiseren rond vakanties en speciale evenementen, zoals het molenweekend en open monumentendag, maar vanwege de verplichte sluiting en de lockdowns is hier in 2020 weinig van terecht gekomen.

In de museummolen zijn over het hele jaar drie basisschoolklassen geweest. In het Jenevermuseum en museummolen De Walvisch hebben we twee ROC-groepen van in totaal 62 leerlingen van de Internationale Hotel & Managementschool mogen ontvangen. Dit is een nieuwe samenwerking waar we in de toekomst meer energie in gaan steken.

Tentoonstellingen

Vaste opstelling

De zalen 1 en 2 zijn de zalen voor de vaste opstelling van het Jenevermuseum. De vaste opstelling onderging in het jaar 2020 geen belangrijke wijzigingen. De zalen zijn in 2018 vernieuwd en begin 2019 in gebruik genomen. Ze zijn nog steeds aantrekkelijk voor bezoekers.

Kleine Expo

Medio 2019 is gestart met de voorbereidingen, zoals ontwerp, technische uitwerking en inhoud, van de wisselexpositie in de voormalige kantoorvleugel van het Jenevermuseum. De verbouwing van de voormalige kantoorvleugel (die intern bekend staat als de Kleine Expo) werd begin 2020 aangevangen en opgeleverd.

De zaal werd in juni 2020 officieel geopend met de wisselexpositie 'Jenever in de wereld'. Deze expositie zal blijft in 2021 bestaan en wordt waar mogelijk aangevuld en uitgebreid. Het is de bedoeling om op het thema 'Jenever in de wereld' de komende periode te variëren, want er is veel informatie zowel in de boeken als in het depot.

Melcherszaal

In deze zaal heeft een aantal gasttentoonstellingen plaatsgevonden.

- **Schildersclub "Blauwe Maendagh"**

Begin 2020 nodigde het Jenevermuseum Schildersclub "Blauwe Maendagh" uit om de jubileumexpositie te houden in de Melcherszaal van het Jenevermuseum. De expositie vond plaats het kader van het 25-jarig jubileum van de schildersclub. Het

Jenevermuseum bleek bij uitstek de plek voor deze expositie, aangezien de eerste expositie 25 jaar geleden ook in het Jenevermuseum in dezelfde ruimte (toen nog Proeflokaal) heeft plaatsgevonden. De expositie is geopend in maart 2021.

- **History of Drag. Dragpower**

Vanaf begin mei tot en met half augustus was in de Melcherszaal de tentoonstelling te zien "History of Drag. Dragpower" te zien. Deze tentoonstelling is overgenomen van het CODA in Apeldoorn en was daar onderdeel van de grotere expositie Drag Power – Gender, pride & glamour.

- **Expositie Willem den Broeder**

Surrealistisch kunstenaar Willem den Broeder (68) ontwierp in 2020 het etiket voor de Vriendenfles van het Jenevermuseum. Aanvankelijk was het de bedoeling om op 5 april 2020 de jaarlijkse Vriendenfles uit te reiken en de expositie te openen, maar de Corona maatregelen gooiden ook hier roet in het eten. Gelukkig kon de expositie als gevolg van de versoepeling van de maatregelen later in het jaar wel plaats vinden. Willem den Broeder exposeerde met zijn surrealistisch werk van augustus 2020 tot en met 7 december 2020 in de Melcherszaal van het Jenevermuseum. Zijn werk trok veel belangstelling.

- **Beelden van Oud Schiedam**

Vanaf 8 december 2020 werd de Melcherszaal ingericht voor een expositie van oude zwart-wit foto's en filmbeelden van Oud Schiedam. Als gevolg van de lockdown periode, die in december 2020 inging kon deze tentoonstelling helaas niet door het publiek worden aanschouwd. Afhankelijk van de programmering in 2021 wordt gezien op welk moment we deze tentoonstelling weer zullen openen.

Museummolen de Walvisch

In Museummolen de Walvisch is de vaste opstelling over de molens en jenever te bezichtigen. Voor 2020 waren er mooie plannen in het kader van onderlinge samenwerking en verbondenheid tussen diverse Schiedamse organisaties. Het betrof o.a. een intensievere samenwerking met Stichting de Schiedamse molens, een vernieuwde samenwerking met de Stichting rondvaarten Schiedam, initiatieven en educatieplannen t.b.v. de Schiedamse scholen, een vernieuwde horeca t.b.v. de bezoekers van genoemde organisaties, etc. Door alle beperkingen bleven vanaf 15 maart 2020 alle mooie plannen en activiteiten in Museummolen De Walvisch op de plank liggen.

Door onder andere de steun van fondsen konden vanaf 15 augustus bezoekers weer verwelkomd worden in Museummolen De Walvisch, gebruikmakend van timeslots en onder begeleiding van gastvrouwen.

Audiovisueel werd het verhaal over De Walvisch binnen de historie van Schiedam gepresenteerd. De molenaar vertelde en toonde visueel het mechaniek van 1 van de hoogste molens ter wereld; de molen kwam tot leven voor de bezoekers.

Mijlpaal was, sinds de opening op 22 februari 2018, de op 2 augustus gemaakte miljoenste omwenteling van de wieken van De Walvisch.

Een andere bijzondere gebeurtenis in augustus was het gearrangeerde huwelijksaanzoek dat plaatsvond op de balie van De Walvisch. Voor zo ver bekend heeft dat niet eerder plaatsgevonden in een molen in Schiedam.

Plannen van en voor Museummolen De Walvisch zijn er volop en zullen zeker gestalte krijgen in de toekomst.

Collecties

De collectie

De omvangrijke collectie van het Jenevermuseum bevat onder meer recepten, reclame-uitingen, glaswerk en historische informatie over branderijen. En niet onbelangrijk, de Old Schiedam moutwijnjenever wordt gestookt in aangrenzende branderij. Daar kun je zien hoe de stokerij het oude ambacht – met een recept uit 1700 – levend houdt.

In de periode 1911-1971 hebben B.J. de Jongh en R. Melchers zo'n 5700 verschillende miniatuuurflesjes verzameld. Melchers was de voormalig distillateur van De Locomotief, gevestigd in het huidige pand van het Jenevermuseum. In 2020 heeft de officiële overdracht plaats gevonden van de Collectie B.J. De Jongh aan Stichting De Gekroonde Brandersketel. Bij laatstgenoemde stichting berusten de eigendomsrechten van de totale collectie, die het Jenevermuseum in beheer heeft.

De oorspronkelijk collectie van B.J. de Jongh bestaat uit diverse binnenlands gedistilleerd dranken, waaronder jenevers. De deelcollectie jenevers bestaat uit ongeveer 1.000 stuks.

Overigens is deze zeldzame miniaturencollectie is in de loop der jaren aangevuld met vele andere collecties. De totale collectie aan miniaturen omvat momenteel meer dan 40.000 stuks. Met behulp van schenkingen uit binnen- en buitenland breidt het Jenevermuseum deze collectie aan miniaturen nog steeds verder uit, die allemaal nauwgezet beschreven en beheerd moeten worden

Digitalisering van de collectie

Steeds meer collecties van archieven, bibliotheken, media, musea en kennisinstellingen komen digitaal en online beschikbaar. Ook het Jenevermuseum ontkomt niet aan deze ontwikkeling.

Digitalisering van de collectie pakt het museum stapsgewijs aan. Met een team van betaalde en onbetaalde krachten heeft het Jenevermuseum eind 2020 flinke stappen gemaakt met de digitale transformatie. Zo is er met financiële ondersteuning van uit het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. en het De Groot Fonds een aanvang gemaakt met het fotograferen, beschrijven en registeren van zo'n vijfduizend miniatuuurflesjes uit de Collectie B.J. De Jongh.

Hiervoor is op tijdelijke basis een professionele registrator aangetrokken, die het Jenevermuseum ondersteunt met het registreren van de collectie in het collectiebeheersysteem TMS, zodat deze mooie collectie zichtbaar te maken is voor een groot publiek. In dit verband is in 2020 nauw samengewerkt met het Netwerk Digitaal Erfgoed in het kader van het zogenoemde Linked Open Data project!

Het Netwerk Digitaal Erfgoed is opgezet zodat de erfgoedsector gezamenlijk een stelsel van landelijke voorzieningen en diensten kan ontwikkelen voor het verbeteren van de zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van digitaal erfgoed. Binnenkort hopen we via de website van het Jenevermuseum deze collectie voor een groter publiek toegankelijk te maken. Hiervoor zijn wel aanpassingen aan deze website noodzakelijk.

Museumbezoek

Doelstelling 1: Het vergroten van de toename van actief museumbezoek op locatie¹

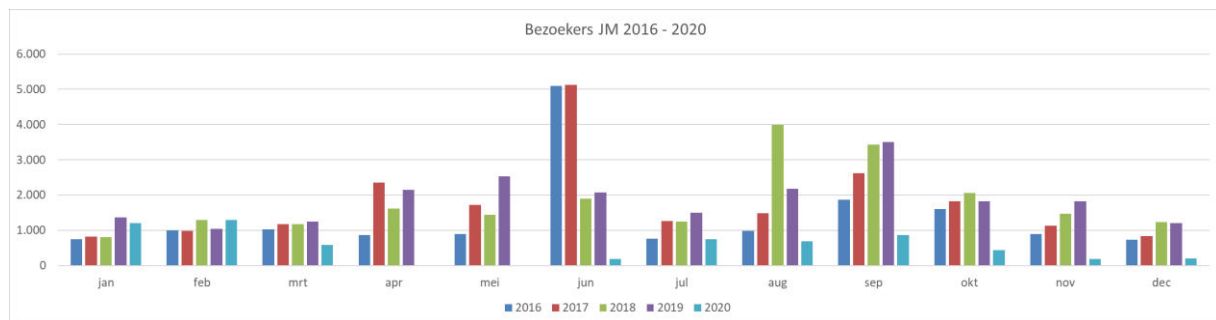
Doelstelling 1.1. verhoging bezoekersaantallen Jenevermuseum

“Het aantal bezoekers aan het Jenevermuseum met 30% te verhogen, van 16.472 bezoekers (2016) naar 21.413 bezoekers (2021).”

Nadat in 2019 het aantal bezoekers al met 36% t.o.v. 2016 was toegenomen is het vanwege de Covid-19 crisis heel anders gelopen in 2020.

Het totaal aantal bezoekers is ten opzichte van 2019 met maar liefst 72% gedaald. Dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

Bezoekers Jenevermuseum	Totaal	Vol betalend	Reductie	Gratis entree	Overig bezoek	Vershil
2016	16.472	2.188	8.551	4.840	893	
2017	21.317	2.440	12.046	5.555	1.276	29%
2018	21.654	3.271	14.645	1.942	1.796	2%
2019	22.440	5.422	13.299	1.792	1.927	4%
2020	6.374	519	4.534	506	815	-72%

In 2020 hebben we 44% van de inkomsten behaald t.o.v. 2019.

Entree Jenevermuseum	Inkomsten	t.o.v. voorgaand jaar
2016	43.464	119%
2017	59.402	137%
2018	71.762	121%
2019	93.831	131%
2020	41.419	44%

¹ De doelstellingen zijn vastgelegd in de beschikking van de meerjarensubsidie 2016-2021 van Gemeente Schiedam.

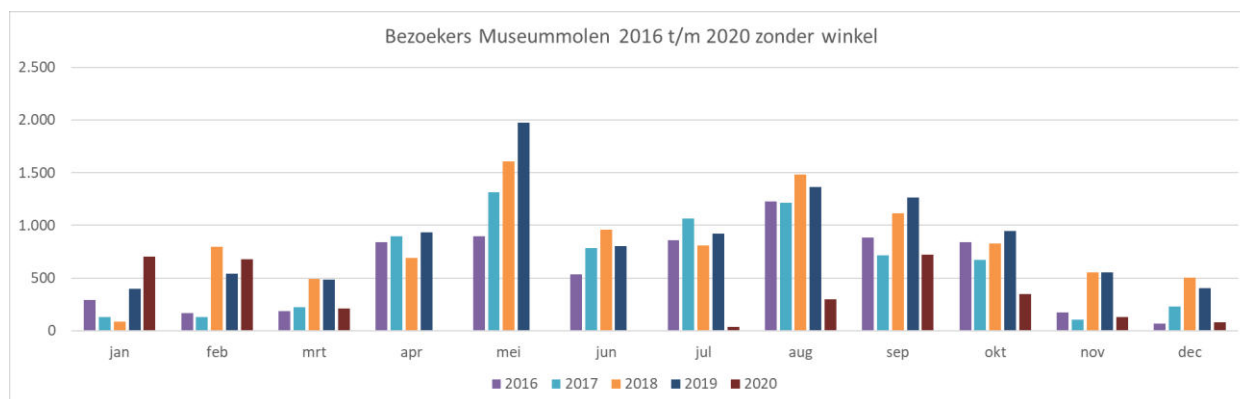
Doelstelling 1.2.: verhoging bezoekersaantallen Museummolen

“Het aantal bezoekers aan de Museummolen De Walvisch / Nieuwe Palmboom met 25% te verhogen, van 6967 bezoekers (2016) naar 8.360 bezoekers (2021).”

Nadat we in 2019 een recordaantal van 10.000 bezoekers hadden is in 2020 een diepterecord bereikt. We hadden als gevolg van de coronacrisis slechts 2.612 bezoekers.

Museum-molen	Totaal museum	Vol betalend	Reductie	Gratis entree	Overig bezoek museum*	Bezoekers molenwinkel	Verschi
2016	6.890	1.377	4.498	1.015	75	n.v.t.	
2017	6.730	1.489	4.216	1.025	734	n.v.t.	-2%
2018	9.908	1.286	6.810	1.812	341	9.039	47%
2019	10.054	1.653	7.723	678	493	10.202	1%
2020	2.612	471	1.498	643	157	3.130	-74%

*vanaf 2018: bezoekers molenwinkel, zonder museumbezoek

In 2020 hebben we 25% van de inkomsten behaald t.o.v. 2019.

Entree Museummolen	inkomsten	tov voorgaand jaar
2016	19.118	125%
2017	20.695	108%
2018	35.217	170%
2019	37.461	106%
2020	9.507	25%

Doelstelling 1.3. publieksonderzoek

“Monitoring en evaluatie: u voert publieksonderzoek uit (“nulmeting” en meting 2021).”

In 2020 heeft geen publieksonderzoek plaatsgevonden vanwege de bijzondere omstandigheden in deze Corona-periode. Het jaar 2020 was immers een bijzonder jaar. Dat geldt ook voor het jaar 2021, waarvan naar verwachting tot en met de maand juni de musea geheel gesloten zullen blijven.

Voor monitoring- en evaluatie doeleinden in de na-Corona-periode zal het Jenevermuseum zich dus moeten verlaten op het publieksonderzoek 2018 van de Gemeente Schiedam en het onderzoeksbureau R2 Research.

Pas als het Covid-19 virus geheel is uitgebannen en de situatie weer normaal is kan dit soort vergelijkend onderzoek weer worden opgepakt. Voorlopig moet het Jenevermuseum zich tevredenstellen met deze cijfers en met cijfers, die uit de interne administratie of Social Media analyses kunnen worden afgeleid.

Dat geldt ook voor de cijfers over het Jeneverfestival dat in september 2020 plaats had en waaraan ongeveer 150 bezoekers hebben deelgenomen via de applicatie ZOOM.

Museumkwartier

Doelstelling 2: versterking positionering van het museumkwartier

Doelstelling 2.1. versterken positionering

“De positionering van het Jenevermuseum als belevingsmuseum versterken.”

Stichting Nationaal Jenevermuseum Schiedam wil haar publiek op een bijzondere, veelzijdige en verrassende manier informeren over alle soorten jenever-erfgoed (cultureel, historisch, industrieel en immaterieel). De stad Schiedam speelt daarin als jenever-hoofdstad van de wereld een zeer grote rol. ‘Beleving’ is daarbij het toverwoord. Het museum heeft met de opening van Museummolen De Walvisch de eerste grote stap gezet in het positioneren van het museum als belevingsmuseum. Door samenwerking met Stichting Schiedamse Molens en het samenvoegen van drie functies in één molen (molenwinkel, molenmuseum, werkende molen) is een totaalbeleving neergezet. In 2018 is een start gemaakt met de metamorfose van het Jenevermuseum tot een belevingsmuseum.

Uiteraard is dit in 2020 verder uitgerold. Tevens is social media gebruikt om de positionering als belevingsmuseum te versterken. Dit is o.a. gedaan middels persoonlijke berichten die een inkijkje geven in het werk voor en achter de schermen van de musea en interviews met molenaars.

Doelstelling 2.2. Museumkwartier

“Het museumkwartier programmeren.”

Het Jenevermuseum werkt intensief samen met het Stedelijk Museum Schiedam (SMS), Stichting Schiedamse Molens (SSM) en Stichting Rondvaarten Schiedam (SRS). Binnen het museumkwartier zijn diverse combitickets verkrijgbaar, zoals het Jeneverticket, Molentochtticket, Ambachtticket waarin een bezoek aan het Jenevermuseum, Stedelijk Museum Schiedam, Museummolen en/of Fluisterboot is opgenomen. Tevens heeft het I-punt een uitgebreid aanbod aan tours en rondleidingen waarbij het Jenevermuseum en/of de Museummolen bezocht worden, onder begeleiding van de gidsen van het Jenevermuseum en I-punt.

Doelstelling 2.3. samenwerking

“Samenwerking en verbinding.”

Het Jenevermuseum werkt waar mogelijk samen met het Stedelijk Museum Schiedam (SMS). Dat doen we op verschillende manieren. De musea bieden elkaar regelmatig steun op het gebied van bedrijfsvoering en andere praktische zaken, zoals het (uit)lenen van apparatuur, tentoonstellingsmaterialen en collectie. Daarnaast staan onze medewerkers ten allen tijden beschikbaar voor vragen en ondersteuning.

Marketingoverleg

Tevens is een marketingoverleg met alle culturele instellingen van Schiedam en SPS in het leven geroepen. Er wordt regelmatig overleg gevoerd over de gezamenlijke communicatie en marketing. Het uitgangspunt van deze gesprekken is het afstemmen van de communicatie-uitingen en het daarbij meenemen van elkaars programmering.

Directeurenoverleg

Daarnaast komen de directeuren van de grotere culturele instellingen en SPS bijeen om de stand van zaken en ontwikkelingen op beleidsniveau te delen. Hier wordt ook gewerkt aan een gezamenlijk manifest voor de USP Cultuur in Schiedam

Bekendheid en waardering

Doelstelling 3: vergroten bekendheid en waardering

Doelstelling 3.1. ambassadeurs

“Het vergroten van de “ambassadeurs” Jenevermuseum/Museummolen” Werven en betrekken ambassadeurs”

Bereik ambassadeurs

Het Jenevermuseum verwerft, informeert en betreft (toekomstige) museumbezoekers en ambassadeurs via:

- Digitale nieuwsbrieven
- Social Media
- Free publicity
- Jeneverfestivals: alle festivalbezoekers krijgen een museumgids en flyers van de aankomende evenementen mee naar huis. De bedoeling is dat zij dit aan vrienden en kennissen laten zien en vertellen over hun bezoek aan het festival en Schiedam.
- Museumbezoek: alle museumbezoekers krijgen een museumgids en flyers van de aankomende evenementen mee naar huis. De bedoeling is dat zij dit aan vrienden en kennissen laten zien en vertellen over hun museumbezoek.
- Medewerkers en vrijwilligers: verspreiding van folders, uitdragen van het gedachtengoed van de musea en branderij, geven van rondleidingen, uitleg in de branderij en workshops.
- Vrienden van het Jenevermuseum: “Wij bevorderen de bloei en groei van het Jenevermuseum”.

Free publicity

Het Jenevermuseum heeft sinds 2018 gekozen voor een andere koers op het gebied van Marketing Communicatie & PR. In samenwerking met communicatiebureau Today's Specials is de marketingaanpak ingeruild voor een aanpak met de nadruk op free publicity.

Doelstellingen

- Het Jenevermuseum positioneren als hét kenniscentrum voor jenever en toebehoren;
- Het Jenevermuseum landelijk top-of-mind krijgen;
- De regionale aandacht blijven opzoeken;
- Het Jenevermuseum in het vizier van internationale pers en toeristen krijgen.

Doelgroepen

- Museumbezoekers binnen Nederland (B2C)
- De Museumwereld/Subsidiegevers (B2B)
- Toeristen uit het buitenland die een bezoek brengen aan Rotterdam/Schiedam
- Horeca Nederland (eigenaren, werknemers)

PR-aanpak

- Today's Specials verstuurd persberichten naar relevante landelijke en regionale media waarin de verschillende topics uitgelicht werden.
- Ondersteuning Social Media Jenevermuseum: het promoten (betaald) van content onder de doelgroep middels Facebook & Instagram Advertising.

Websites

De websites worden structureel bijgehouden door een webredacteur. De informatie op de website is uitgebreid en er zijn nieuwe onderwerpen aan toegevoegd. Ook worden met regelmaat nieuwsberichten en artikelen geplaatst.

Website	Unieke bezoekers	Bekeken pagina's	Aantal pagina's per uniek bezoek
www.jeneverfestival.nl	1.164	1.854	1.135
www.jenevermuseum.nl	6.291	14.074	1.884
Totalen	7.455	15.928	nvt

Nieuwsbrief

In 2020 zijn er 17 nieuwsbrieven verstuurd.

Het aantal abonnee is 1.117.

Ontvangers van onze nieuwsbrief zijn onder andere: particulieren (bezoekers, vrienden, geïnteresseerden), perscontacten, culturele organisaties en bedrijven.

WikiSchiedam en JeneverWiki

De landingspagina WikiSchiedam is 11.643 keer bekeken.

De landingspagina JeneverWiki is in 6.602 keer bekeken.

Social media

Twitter	volgend	volgers
Jeneverfestival	639	597
Jenevermuseum	385	1.339
Museummolen	194	239
Totalen	1.218	2.175

Instagram	berichten	volgend	volgers
Jeneverfestival	210	2766	1213
Jenevermuseum	458	3666	1776
Totalen	668	6432	2989

Doelstelling 3.2. Jeneververhalen

"Het vastleggen en toegankelijk maken van Jeneververhalen

WiKiSchiedam/JeneverWiKi

In 2019 is door het Nationaal Jenevermuseum in samenwerking met het Stedelijk Museum Schiedam het project WiKiSchiedam gelanceerd. WiKiSchiedam was een concept om een gemeenschappelijk digitaal platform op te richten als dé verzamelplek voor eeuwenoude verhalen en herinneringen over Schiedammers en de stad zelf. Dit komt voort uit de gedeelde wens en missie om de geschiedenis van de stad voor de huidige bewoners te ontsluiten, maar ook vast te leggen voor toekomstige generaties.

Het concept zou vooral gedragen moeten worden door vrijwilligers. De ondersteuning in de vorm van moderators kwam uit de twee instellingen die het initiatief voor WiKiSchiedam namen. Helaas is gebleken dat het concept nooit de aandacht van de Schiedammers heeft kunnen bekoren. De instellingen hebben veel tijd en moeite gestoken in het genereren van aandacht. Helaas zijn er sinds 2019 te weinig verhalen toegevoegd en heeft een en ander ertoe geleid dat in december 2020 de twee initiatiefnemers van WiKiSchiedam (i.c. het Jenevermuseum en het Stedelijk Museum Schiedam) in goed overleg hebben besloten het project begin 2021 af te sluiten.

Naast het genereren van interesse voor het platform waren er ook andere problemen. De problemen met de opzet van WiKiSchiedam waren, naast het genereren van content, de koppeling aan de website van stichting WikiDelft, de veiligheid van de website, het ontbreken van een goede zoekfunctie en het ontbreken van een versie voor smartphones en tablets.

Het Jenevermuseum en het Stedelijk Museum Schiedam blijven in gesprek over alternatieven, zowel bestuurlijk als inhoudelijk. Het project Wiki Schiedam is voor beide organisaties leergeld geweest, het heeft hen zeer gescherpt in de mogelijkheden en gesterkt in de ambitie om samen te werken.

Merk Schiedam

Doelstelling 4: versterken profilering van het merk Schiedam

Doelstelling 4.1. profilering merk Schiedam

“Bij te dragen aan de profilering van het merk Schiedam, ‘authentiek en cultureel Distillers District van de regio Rotterdam’.”

- **Distillers district**

Voor het Nationaal Jenevermuseum Schiedam is een sterke profilering van het merk Schiedam en daarbinnen het Distillers District essentieel. De keuze voor de vrijetijdsbesteding hangt sterk af van de aantrekkingskracht die de plek waar het museum deze gehuisvest is uitstraalt. Het is voor de museumbezoekers van belang dat er meer te doen is dan alleen het museumbezoek. Schiedam heeft veel te bieden, maar dat weten we als stad soms goed te verbergen. In 2020 is in samenwerking met de culturele instellingen, SchiedamPartners en Gemeente Schiedam gekozen om gezamenlijk het merk Schiedam te gaan versterken. Het Jenevermuseum participeert actief in deze samenwerking. Ook heeft het Jenevermuseum de profilering van Schiedam opgenomen in het communicatiebeleid en vermelden we bijvoorbeeld altijd Schiedam en het Distillers District in persberichten Samenwerking stadspromotie Het Jenevermuseum participeert waar mogelijk in de gezamenlijke stadspromotie die door SPS wordt uitgevoerd. Tevens worden er door het I-punt van SchiedamPartners (combi)tickets verkocht.

Aantallen die via Tours & Tickets van SPS zijn geboekt over 2020:

- Gin Tour (individueel + privégroepen): 53

- **Activiteiten en evenementen**

Het Jenevermuseum heeft in 2020 een aantal activiteiten en evenementen georganiseerd ter versterking en promotie van het Distillers District:

- Jeneverfestival@home 2020 met ongeveer 150 deelnemers
- Stokersfestival@home 2020 met ongeveer 100 deelnemers

Cultureel ondernemerschap

Doelstelling 5: handelen als cultureel ondernemer

Doelstelling 5.1. eigen inkomsten

“Het genereren van ten minste 17,5 % eigen inkomsten. ”

Inkomsten

De eigen inkomsten van het Jenevermuseum bestaan uit:

- Bruto marge entree musea en branderij
- Bruto marge museumwinkels
- Bruto marge horeca, proeverijen en arrangementen
- Sponsoring bedrijven
- Donaties
- Sponsoring faciliteiten collectiedepot

Over 2020 hebben we een percentage van de eigen inkomsten van 30% behaald. De norm is behaald, maar de omzet is ruim 50.000,- minder dan in 2019.

Baten	2016		2017		2018		2019		2020	
Subsidie	372.813	71%	508.668	74%	514.098	70%	526.436	65%	533.806	70%
Opbrengst	153.544	29%	176.860	26%	215.319	30%	281.886	35%	228.151	30%
Totaal	526.357	100%	685.528	100%	729.417	100%	808.322	100%	761.957	100%

Branderij

In 2020 heeft de branderij alle kosten kunnen dekken uit de inkomsten van de verkoop van moutwijn, Old Schiedam en de winst uit de proeverijen. Dit komt vooral doordat er in 2020 minder gestookt is dan in 2019. Daardoor is er bijna de helft minder aan inkoopkosten geweest.

Branderij	2016	2017	2018	2019	2020
Baten					
Opbrengst branderij	28.425	28.097	31.312	31.080	22.830
Opbrengst slijterij	41.594	49.451	69.226	71.510	42.809
Winst uit proeverijen				7.711	10.900
Kosten					
Inkoop branderij, slijterij	-32.124	-44.702	-60.170	-85.834	-47.754
Water, elektra, etc.			-1.000	-1.000	-1.000
Vaste lasten					
Overige personeelskosten	-32.300	-32.300	-32.500	-12.500*	-6.488
Vrijwilligersvergoedingen	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-3.000
Opleidingskosten			-2.500	-1.000	-
Afschrijvingskosten installaties			-300	-300	-300
Klein onderhoud				-645	-2.058
PR kosten					-3.265
Balans	1.095	-3.954	-432	4.522	12.674

Bijlage 1: CIJFERS 2020

Financieel overzicht 2020				
Omschrijving	begroting		gerealiseerd	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten
JM Opbrengsten winkel	5.000		2.188	
JM Overige opbrengsten	2.000		4.727	
JM Opbrengst entree	92.500		35.996	
JM arrangementen	30.000		1.769	
JM escaperoom	2.500		903	
Educatie	1.000		724	
JM proeverijen	20.000		10.184	
Rondleidingen	3.500		273	
JM locatieverhuur	5.000		516	
BR Opbrengsten Branderij	32.500		22.830	
BR Opbrengst verkoop Old Schiedam	70.000		42.809	
WV Opbrengst entree	37.500		7.673	
WV Opbrengst winkel	5.000		1.461	
WV Opbrengst horeca	5.000		2.049	
WV Overige opbrengsten	2.500		-	
Corona - TOG			4.000	
Subtotaal	314.000		138.103	
JM Inkoop winkel		5.000		1.850
JM Inkoop Entree		4.000		4.673
JM Inkoop proeverijen		12.500		3.903
JM Inkoop arrangementen		5.000		587
BR inkoop OS		30.000		42.038
BR inkoop grondstoffen OS		55.000		5.717
WV Inkoop winkel		2.500		667
WV Inkoop Entree		2.500		2.441
WV Inkoop horeca		2.500		1.252
JM Inkoop escaperoom		1.500		191
JM inkoop rondleidingen		1.500		243
Subtotaal		122.000		63.562
Subsidie Gemeente	535.000		533.806	
Sponsoring en overige subsidies	21.000		136.310	
Sponsoring Branche Depot De Kuyper	13.300		13.300	
Subtotaal (4.000 TOG opgenomen in baten)	569.300		683.416	
Salarissen		425.000		390.658
Overige personeelskosten		45.000		36.147
Afschrijvingskosten		20.000		27.332
Huisvestingskosten		142.500		165.313
Kantoorkosten		10.000		1.670
PR-Marketing		30.000		36.191
Kosten tentoonstellingen / evenementen / collectiebeheer		62.500		62.398
Algemene kosten		25.000		50.424
Subtotaal		760.000		770.133
Totalen	883.300	882.000	821.519	833.695
Totaal	1.300		-12.176	

Incl. 10,- afrondingsverschil t.o.v. de jaarrekening